

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Rutsche v právní věci žalobce: **V. S.,** zast. JUDr. Jindřichem Šperglem, advokátem, se sídlem ul. 17. listopadu 2669, Mělník, proti dosud označovanému žalovanému: Orgán sociálního zabezpečení **Ministerstva vnitra**, adresa PO BOX 122, Praha 4, o úpravě výměry sirotčího důchodu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 9. 9. 2011, č. j. 42 Ad 135/2011 – 17,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 9. 9. 2011, č. j. 42 Ad 135/2011 – 17, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále též „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Praze, kterým soud odmítl jeho žalobu napadající rozhodnutí žalovaného ve věci úpravy výměry sirotčího důchodu. Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení uvedl, že návrh odmítl, neboť jím bylo napadeno rozhodnutí správního orgánu, který rozhodl v prvním stupni.

Stěžovatel se v kasační stížnosti dovolává důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Ohrazuje se proti tvrzení krajského soudu, že podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 4. 2011, neboť z obsahu jeho podání je zcela jednoznačně patrné, že žalobu podával proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2011. Zdůrazňuje, že v úvodu žaloby uvedl, že dne 9. 5. 2011 mu bylo doručeno rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2011, čj. OSZ-45250-72/M-Šp-2011, kterým bylo rozhodnuto o námitkách, které podal do rozhodnutí žalovaného ze

dne 5. 4. 2011, čj. OSZ-45250-67/D-2011. Dále namítá, že další sdělení v žalobě, kde informoval, že rozhodnutím ze dne 5. 4. 2011, čj. OSZ-45250-67/D-2011 nevyhověl žalovaný jeho žádosti ze dne 21. 1. 2010 ve věci změny výše sirotčího důchodu přiznaného od 1. 9. 2008, rozhodně neodůvodňuje závěr, že žaloba směřuje právě proti tomuto rozhodnutí. Navíc v závěru I. odstavce žaloby sděloval, že rozhodnutím ze dne 29. 4. 2011, čj. OSZ-45250-72/M-Šp-2011 byly jeho námitky jako nedůvodné zamítnuty a napadené rozhodnutí v celém rozsahu potvrzeno. V odstavci II. žaloby potom poukazoval na závěr žalovaného, který je doslovnou citací z rozhodnutí ze dne 29. 4. 2011, čj. OSZ-45250-72/M-Šp-2011. Stěžovatel současně uvádí, že pokud měl krajský soud přesto pochybnosti, proti jakému rozhodnutí žaloba směřuje, měl stěžovatele vyzvat ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění domnělé vady. Napadené rozhodnutí krajského soudu stěžovatel označil i za nezákonné, neboť soud nesprávně zaměnil otázku, koho žalovat, s otázkou, proti jakému rozhodnutí žaloba směřuje. Na základě uvedeného stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Krajského soudu v Praze zrušil v plném rozsahu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V projednávané věci Nejvyšší správní soud z předmětného soudního a správního spisu především zjistil, že stěžovatel, v zastoupení advokátem, podal žalobu datovanou dnem 3. 6. 2011, kde na její titulní straně se specifikací předmětné věci jako žalovaného označil Orgán sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra České republiky, adresa PO BOX 122, Praha 4, a pokud šlo o předmět žaloby, uvedl, že žaloba směřuje proti rozhodnutí žalovaného ve věci vedené žalovaným pod čj. OSZ-42250-67/D-2011. Ve vlastním textu podání (žaloby) potom poukazoval na rozhodnutí ze dne 29. 4. 2011, čj. OSZ-45250-72/M-Šp-2011, jímž bylo rozhodnuto o námitkách, které stěžovatel podal proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 4. 2011, čj. OSZ-45250-67/D-2011. Dále popisoval rozhodování žalovaného ve věci stěžovatele počínaje rozhodnutím ze dne 19. 5. 2008, a uvedl, že dne 21. 1. 2010 vyzval žalovaného, aby bylo o výši jeho sirotčího důchodu rozhodnuto podle § 53 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění tak, že jeho procentní výměra nebude nižší, než procentní výměra sirotčího důchodu, která stěžovateli náležela ke dni předchozího zániku nároku na tento důchod. Orgán sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra jeho žádosti nevyhověl s odůvodněním, s nímž se stěžovatel neztotožnil, a na podporu svého nesouhlasu uvedl jmenovité argumenty. V závěrečném návrhu v žalobě potom stěžovatel uvedl, že navrhuje vydání tohoto rozsudku: „Žalovaný je povinen do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku vydat rozhodnutí, kterým žalobci přiznává s účinností od 1. 1. 2010 sirotčí důchod v celkové výši 4056 Kč měsíčně.“ V doplnění žaloby ze dne 30. 6. 2011, označené jako „upřesnění petitu“, stěžovatel, opět v zastoupení advokátem, uvedl: „Ve věci vpředu uvedené jsem v žalobě ze dne 3. 6. 2011 nedopatřením navrhl věcné vydání rozhodnutí. V souladu s ust. § 65 odst. 1 soudního řádu správního upřesňuji návrh výroku rozsudku tak, že žádám o zrušení napadeného rozhodnutí.“ Na titulní straně tohoto „upřesnění petitu“, specifikující předmětnou věc, jako žalovaného stěžovatel opět označil Orgán sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra České republiky, adresa PO BOX 122, Praha 4, a stran předmětu žaloby opět uvedl, že žaloba směřuje proti rozhodnutí žalovaného ve věci vedené žalovaným pod čj. OSZ-42250-67/D-2011.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatel za důvody kasační stížnosti označil důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a e) s. ř. s. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že v situaci, kdy je kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případná nepřezkoumatelost z důvodu vady řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

K věci samé je předně nutno uvést, že podle ustanovení § 5 s. ř. s. se lze ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon, pokud nestanoví tento nebo zvláštní zákon jinak. Soudní řád správní tak důsledně zavádí tradiční žalobní řízení, kdy soudní ochrana nastupuje teprve poté, kdy jsou vyčerpány možnosti nápravy nezákonného nebo vadného rozhodnutí prostředky správního řízení. Tj., nejen kdy je řádný opravný prostředek nejen podán, ale dále i kdy je o něm pravomocně rozhodnuto. Žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni (§ 69 s. ř. s.), a žalovaným rozhodnutím je rozhodnutí tohoto orgánu. Nevyčerpání řádných opravných prostředků žalobcem je za podmínek stanovených v § 68 písm. a) s. ř. s. důvodem nepřípustnosti žaloby a takovou žalobu proti rozhodnutí správního orgánu soud odmítne podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Podstata sporu v posuzované věci spočívá v tom, zda žaloba stěžovatele mířila na rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, nebo na rozhodnutí správního orgánu, který rozhodl v posledním stupni.

Náležitosti žaloby v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.) vyplývají v první řadě z ust. § 37 s. ř. s. (zejm. z jeho odst. 3), kde jsou stanoveny obecné („minimální“) náležitosti každého podání adresovaného soudu, které se vztahují na všechna řízení podle soudního řádu správního, pokud z jeho ustanovení o jednotlivých typech řízení neplyne (ať již přímo nebo z povahy věci), že podání některé z náležitostí podle § 37 s. ř. s. v rámci daného konkrétního typu řízení nemusí splňovat. Další náležitosti podání, nad rámec „minimálních“ náležitostí, jsou pro žalobu proti rozhodnutí správního orgánu potom stanoveny v § 71 s. ř. s., stejně jako jsou u jiných typů řízení podle s. ř. s. stanoveny v jiných jeho příslušných ustanoveních. Přitom ze zákona vyplývá, že žaloba musí mj. obsahovat označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo oznámení žalobci [§ 71 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Podle ust. § 71 odst. 2, věta první s. ř. s., se k žalobě připojí jeden opis napadeného rozhodnutí. Náležitosti žaloby vyplývající jak z ust. § 37 s. ř. s., tak z ust. § 71 s. ř. s., jsou náležitostmi obsahovými. Obsahové náležitosti je třeba v žalobě uvést takovým způsobem, aby z jejího obsahu jednoznačně vyplývaly (podání se posuzuje podle jeho obsahu), popřípadě aby je bylo možné bez jakýchkoliv pochybností z textu žaloby dovodit. Pro případ, že by podání přesto vykazovalo vady, ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. stanoví, že: „Předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud podání

usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.“

V posuzované věci Nejvyšší správní soud, jak bylo již výše uvedeno, z obsahu sporné žaloby zjistil, že v jejím textu je rozporováno rozhodnutí žalovaného o námitkách ze dne 29. 4. 2011, čj. OSZ-45250-72/M-Šp-2011, a to v návaznosti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 4. 2011, čj. OSZ-45250-67/D-2011. Na titulní straně žaloby specifikující předmětnou věc stěžovatel při vymezování předmětu žaloby uvedl, že žaloba směřuje proti rozhodnutí žalovaného ve věci vedené žalovaným pod čj. OSZ-42250-67/D-2011, což bylo rozhodnutí žalovaného ze dne ze dne 5. 4. 2011 (tedy rozhodnutí správního orgánu prvního stupně). Stejně stěžovatel vymezil předmět žaloby také na titulní straně „upřesnění petitu“, kde současně v textu upřesnění petitu uvedl: „upřesňuji návrh výroku rozsudku tak, že žádám o zrušení napadeného rozhodnutí.“ Z pohledu tohoto upřesnění stěžovatel napadal a dožadoval se zrušení rozhodnutí ze dne 5. 4. 2011, čj. OSZ-45250-67/D-2011. Takto zřejmě pochopil žalobu stěžovatele i žalovaný, který ve svém vyjádření k žalobě poznamenal, že stěžovatel rozporuje rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Za tohoto stavu věci, kdy měl vedle sebe krajský soud původní znění žaloby ze dne 3. 6. 2011, z něhož přes rozpor mezi vymezením předmětu žaloby na titulní straně a následujícím textem podání spíše vyplývalo, že žaloba směřuje proti rozhodnutí o námitkách, tedy proti rozhodnutí ze dne 29. 4. 2011, čj. OSZ-45250-72/M-Šp-2011 (přičemž k žalobě bylo připojeno jak rozhodnutí ze dne 5. 4. 2011, čj. OSZ-45250-67/D-2011, tak rozhodnutí ze dne 29. 4. 2011, čj. OSZ-45250-72/M-Šp-2011), a dále doplnění žaloby s označením „upřesnění petitu“ ze dne 30. 6. 2011, z něhož naopak bylo možno dovodit toliko to, že žaloba směřuje proti rozhodnutí žalovaného čj. OSZ-45250-67/D-2011, tedy rozhodnutí ze dne 5. 4. 2011, je nutno dát za pravdu stěžovateli, že tuto nejasnost, resp. vadu podání měl krajský soud odstraňovat postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a stěžovatele vyzvat k opravě, resp. k odstranění vady podání. Pokud tak krajský soud neučinil, zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé.

A to i v situaci, kdy je naprosto zřejmé, že chyb se především dopustil zástupce stěžovatele svým neprofesním přístupem. Nejenže dvakráte pochybil v prvním podání, kdy na titulní straně jednak nesprávně označil předmět žaloby, a dále naprosto chybně uvedl návrh petitu, ale následně dále ještě závažněji pochybil při „upřesnění petitu“ tím, že petit sice opravil, ale opakovaným uvedením chybného předmětu žaloby na titulní straně tohoto upřesnění tzv. bez dalšího danou situaci zcela znepřehlednil, a mohl vyvolat dojem (řízení je ovládáno zásadou dispoziční), že skutečně nakonec brojí toliko proti rozhodnutí prvostupňovému. Nicméně tato pochybení zástupce stěžovatele nemohou jít ke stěžovatelově tíži v situaci, kdy i na takováto pochybení v podání dopadá cit. ust. § 37 odst. 5 s. ř. s., a dává předsedovi senátu pokyn vyzvat podatele k odstranění vad podání, k čemuž však v posuzované věci nedošlo.

Nejvyššímu správnímu soudu tedy z výše uvedených důvodů nezbylo, než napadené usnesení Krajského soudu v Praze zrušit (§ 110 odst. 1 s. ř. s.) a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným

Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

Na krajském soudu tedy nyní bude, aby použil postup podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a vyzval stěžovatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanovil mu k tomu lhůtu. Jmenovitě bude třeba, aby byl stěžovatel vyzván ke konkretizaci, resp. upřesnění, žalovaného a předmětu žaloby.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. března 2012

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu